

บทคัดย่อ

T 148436

ชื่อภาคานิพนธ์ : กระบวนการเรียนรู้ของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีพื้นที่ภาคเหนือ 3 จังหวัด ตาก กำแพงเพชร และพิจิตร

ชื่อผู้เขียน : นางสาวเยาวนิจ กลั่นนุรักษ์

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา)

ปีการศึกษา : 2546

การศึกษาเรื่อง กระบวนการเรียนรู้ของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณี พื้นที่ภาคเหนือ 3 จังหวัด ตาก กำแพงเพชร และพิจิตร มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาขั้นตอน วิธีการ ของกระบวนการเรียนรู้ของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในพื้นที่ภาคเหนือ 3 จังหวัด 2) สถานการณ์ของแผนชุมชน ในพื้นที่ภาคเหนือ 3 จังหวัด 3) เปรียบเทียบผลของกระบวนการเรียนรู้ของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน และสถานการณ์แผนชุมชน ในพื้นที่ภาคเหนือ 3 จังหวัด

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากวิทยากรกระบวนการหรือทีมปฏิบัติการตำบลตำบลละ 1 คน ในพื้นที่เป้าหมาย 3 จังหวัดที่มีการจัดทำแผนชุมชนแล้ว คือ จังหวัดตาก 16 ตำบล จังหวัดกำแพงเพชร 42 ตำบล และจังหวัดพิจิตร 71 ตำบล รวม 129 ตำบล จำนวน 129 คน ระหว่างเดือน กรกฎาคม-สิงหาคม 2546 เป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยใช้สถิติร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษา พบว่า

1. ขั้นตอนของการเตรียมความพร้อมทีมผู้ก่อการ วิธีการที่นำมาใช้มากที่สุดคือ การฝึกอบรมหรือให้ความรู้ในการเป็นวิทยากรกระบวนการ เปรียบเทียบผลของกระบวนการเรียนรู้ในขั้นตอนนี้ของ 3 จังหวัด อยู่ในระดับมากที่สุด 3 จังหวัด
2. ขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ ทีมวิทยากรกระบวนการหรือทีมปฏิบัติการตำบล ดำเนินการจัดเวทีหรือสร้างความเข้าใจกับแกนนำ สมาชิกในชุมชน และองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมากที่สุด เปรียบเทียบผลของกระบวนการเรียนรู้ในขั้นตอนนี้ของ 3 จังหวัด อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 จังหวัด

T 148436

3. ขั้นตอนของการติดตามขยายผล ภายหลังจากการจัดทำแผนชุมชนแล้วนั้น มีการติดตามแผนว่าได้รับการดำเนินการตามแผนหรือไม่ และมีการถอดบทเรียน ความรู้ที่ได้จากการจัดทำแผนชุมชนอยู่ในระดับมาก เปรียบเทียบผลของกระบวนการเรียนรู้ในขั้นตอนนี้ของ 3 จังหวัด จังหวัดตากและกำแพงเพชรอยู่ในระดับมากที่สุด

4. สถานการณ์แผนชุมชน เมื่อพิจารณาจากประเด็นหลักคือ มีกิจกรรมการพัฒนาเกิดขึ้นจริงในระดับครัวเรือนหรือชุมชนตัวเอง อยู่ในระดับมาก เปรียบเทียบสถานการณ์แผนชุมชนของ 3 จังหวัด จังหวัดกำแพงเพชรอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานผู้สนับสนุนงบประมาณควรนำนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ของรัฐบาลมาเป็นตัวกำหนดทิศทาง แนวทางในการปฏิบัติ และบูรณาการเข้ากับแผนชุมชน

2. หน่วยงานผู้สนับสนุนงบประมาณและกำหนดแนวทางในการสนับสนุนให้เกิดการจัดทำแผนชุมชนในพื้นที่ ควรกำหนดแนวทางในการดำเนินงานเป็นกรอบการดำเนินงานแบบกว้าง ๆ ไม่กำหนดขั้นตอนที่ตายตัว โดยให้พื้นที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์และความเหมาะสม และหน่วยงานควรเน้นให้มีการติดตามผล ทั้งนี้โดยจัดให้มีการประเมินสถานการณ์การขับเคลื่อนของแผนชุมชนโดยกำหนดตัวชี้วัด เพื่อหน่วยงานระดับผู้ปฏิบัติจะสามารถวางแผนการดำเนินงานได้สอดคล้องกับสถานการณ์ความเป็นจริงของพื้นที่

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ 129 ตำบล ที่มีการจัดทำแผนชุมชนแล้วควรสนับสนุนให้มีการทบทวนแผนชุมชนโดยเปิดโอกาสให้ทุกคนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

4. หน่วยงานส่วนกลางและระดับจังหวัด ควรมีการบูรณาการแผนหรือการสนับสนุนให้เกิดการทำงานในลักษณะของภาคีการพัฒนา ทั้งในเรื่องของงบประมาณ บุคลากร

TE 148436

The study of "People Learning Process in Community Plan : A Case Study of Three Provinces in Northern Area including Tak, Kumpangpetch and Pijit Province" has the objectives as follow:

1. to study the sequence and method of people learning process in community plan in three provinces of northern area,
2. to study the community plan situation in three provinces of northern area,
3. to compare the results of people learning process in community plan and situation in three provinces of northern area.

This was a quantity research by collecting data from the process instructors and Tambol working team. The sample consisted of 129 persons from 129 Tambols (one person from each Tambol) which were 16 Tambols in Tak Province, 42 Tambols in Kumpangpetch Province and 71 Tambols in Pijit Province. The descriptive statistics employed for data analysis were percentage and mean.

Results

1. For the preparation step, the method frequently used was training or giving knowledge to become the process instructor. The learning process in this step was also at the highest level.
2. For the learning process step, the process instructor team or Tambol operation team public relation and hearing with key person, community member, and Tambol Administration Organization was at the highest level. The learning process in this step was also at the highest level.

TE 148436

3. For the monitoring step after finishing community plan, the monitoring of plan operation and revise of the lesson of community planning was at the high level. In comparing between three provinces, Tak and Kumpangpetch Provinces were in the highest level.

4. For the community plan situation, the actual development performance at the family and community level was at the high level. In comparing between three provinces, Kumpangpetch Province was in the highest level.

Recommendation

1. The budget supporting function should use the government policy and strategy plan to set up the direction, guideline and integration with community plan.

2. The budget supporting function should set up the flexible operation guideline which can be change according to the situation. The evaluation should be used to evaluate the situation of the moving community plan by setting up the key performance indicator. These cause the operation function work according to the real situation.

3. All function involving with 129 Tambols which have already set up the community plan should support the revision of the community plan by inviting everybody in the community to participate.

4. The central and provincial administration should integrate the plan or give the support to the building of development network, both in budgeting and personnel.